

זמורות

העלון לתלמידי ישיבת "כרם ביבנה" המשרתים בצה"ל

חילונין הקריסן

"כל הזממים מקדימין לאותה מיתה חוץ מזוממי בת כהן ובעולה" (מכות ב.)
"מקדימין?" רש"י במקום מסביר. שאין להם לצפות למיתה אחרת אלא הם משכימים למיתה שזממו לעשות. 'תוספות' לא מקבל הסבר זה וגם לא את הפירוש שיש להימנע מעינוי דין, ומסביר שאם לא מצליחים לעשות להם את אותה מיתה, כל מיתה אחרת אפשרית, העיקר שימותו.

עדיין נראה, לכאורה, שאם אנחנו היינו מסדרים אל לשון המימרא הנ"ל לא היינו משתמשים במילה "מקדימין"...

בהמשך, המשנה מחלקת בין מקרה שהזוממים באו לחייב 1000 ₪ לבין מקרה שבאו להקדים הלוואה של 1000 ₪ מעשר שנים לחודש. במקרה השני, הם אינם מחוייבים לשלם את כל הסכום, שהרי בסופו של דבר הוא באמת יצטרך לשלם את הכסף.

וא"כ ניתן לומר ע"ד הדרש, שלעדים, שבם פתחנו, יש טענה. שהם לא חייבו אותו מיתה, שכן בסופו של דבר ימיו קצובים! ועל זה נאמר, אמנם אתם צודקים! וכאשר זממתם לעשות - כך עשה: רק "מקדימין" את סופכם.

לפני כמה וכמה שנים שמעתי ראיון בו אמר אחד מליציני הדור, שלמעשה כל ילד שבא לעולם נגזר עליו גזר דין מוות. המראיין ההמום, לא ידע כיצד להתמודד על טענה כזו, ונשאר נבוך.

בניגוד אליהם, היהדות לא מסתכלת במבט של ייאוש אלא אדרבה במבט של חיים ותקווה. "שוב יום אחד לפני מותך" - והרי אדם לא יודע מתי יבוא יומו - נמצא כל ימיו בתשובה. יש לאדם תפקיד והוא קיבל זמן מסוים ומוקצב למלא את שליחותו בעולם הזה. ולכן - אל לו לבזוז את זמנו.

בייחוד חייל, שהפיתוי שלו מאוד גדול ל"זיירא מנוחה כי טוב", וגם למי שכבר עזב את המסגרת המלחיצה, ופתאום אף רס"ד משופם לא עומד לו על הראש עם זמנים, והקפדה על הסדר וכד' - צריך לקחת לתשומת לב - השעון מתקתק.

משתחררי שיעור ג', למדו כיצד לשמר את כל המיומנויות שרכשתם בצבא, ובמיוחד כיצד לשלב אותם בעולמכם הרוחני. כך תמיד תעמדו בזמנים ובסדרים. בהצלחה.

**כל דבר שלב האדם מתאוה ומגמת נפשו אליו,
- אותו דבר מתקיים, מה שאין כן
אם לא יסיר ליבו לזה, אף שיעשנו לא יתקיים.**

הגר"א על משלי כג, יב: "הביאה למוסר לבך"

גליון מס' **101** אב
ה'תשע"א

החודש בזמורות

הרב אלנזי שליט"א

הר הנחלה והר סיני

פתיחה להלכות צניעות

ל' ניסן

בין ד"ל לחדל

דניאל סגן

ממראים 1

יוסף סגן

ממראים 2

גן קולט

תורה שלמדתי באך

אמאל סיפאל

העלון יוצא לאור ע"י
ישיבת כרם ביבנה

ד.ג. אבטח 79855

www.KBY.org.il

צוות זמורות:

אגן ספקה שמואל שוקרון,
יקי מרז ודודון האס

פתיחה

להלכות צניעות

הלכות אלו כמו את שאר ההלכות.

וכבר אמר שלמה המע"ה: "שָׁבַע פֹּלַח צְדִיק - נָקָם" (משלי כז, טז), ובמשך הזמן יצליח לשמור שלא להיכשל כלל.

כתב ב"שערי תשובה" (שער א' סעיף ו'): אפילו מי שמקבל על עצמו לקיים את כל התורה, חוץ מדבר אחד - נקרא "רשע". ועליו נאמר: "אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם" (דברים כז, כו), ומכלל לאו - אתה שומע הן.

שמי שמקבל על עצמו לקיים את כל מצוות התורה, כשיזדמנו לפניו תיכף, הוא בכלל - "ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת". ואפילו שעוד לא קיים - נחשב לו כאילו קיים. ועליו נאמר: "אֲשֶׁרֵי אִישׁ יָרָא אֶת ה' בְּמַצּוֹתָיו חֲפָץ מְאֹד" (תהילים קיב, א).

חז"ל האריכו הרבה במעלות מי שזוהר בענייני מי שזוהר בענייני צניעות, ובגודל הסיעתא דשמייא שמקבל בכל התחומים בעולם הזה ובעולם הבא. וכמה ירידה נגרמת לאדם שאינו זוהר בעניינים האלו. וכבר אמרו חז"ל, שמי שרוצה להיזהר מן העבירה - עליו לברוח ממאה שערים של היתר כדי שלא יכנס באחד של איסור ("פלא יועץ" ערך מחשבה).

אפילו מי שחושב שגדולתו בתורה ובמעשים טובים תציל אותו מעבירה, ועל ידי זה מזלזל באיסורים הקלים - טועה הוא! שהרי כבר אמרו חכמים: "כל הגדול מחברו - יצרו גדול הימנו" (סוכה נב).

אפילו מי שלא הורגל בהלכות צניעות, וקשה לו בבת אחת לשנות את עצמו ולתקן את התנהגותו (כגון מי שנהג לשרוח עם נשים שיחות שאינן ענייניות) - צריך להתחיל להתרגל לקיים

"קדושים תהיו" - פרושים מהעריות. שכל מקום שאתה מוצא גדר ערווה - אתה מוצא גדר קדושה, שכל מי שגודר עצמו מן העריות נעשה קדוש (מדרש רבה, פרשת קדושים).

הרמב"ם בהקדמה ל"משנה תורה" כתב שספר "קדושה" כולל את הלכות איסורי ביאה, הלכות מאכלות אסורות [והלכות שחיטה], לפי שבשני עניינים האלו קידש הקב"ה אותנו, **והבדיל אותנו מן הגויים**.

וכתב ה**ימסילת ישרים** ב"שער הקדושה" - שכל מי שמשתדל ללכת בדרכי הקדושה, עוזרים לו מן השמים להצליח להיות קדוש. כמו שכתוב - **"והתקדשתי"** (=תעשו השתדלות) **"והייתם קדושים"** (=הקב"ה יסייע לכם).

וכבר אמרו חז"ל: "הבא להטהר מסייעין אותו" (ע"ז נה).

בין הר סיני להר המוריה

התפעלות והתפעמות. שם היה סדר העבודה מחציתו בבוקר ומחציתו בערב, תמידין כסדרן ומוספים כהלכתם. התקדשות יום יומית בידים וברגלים, במחשבת פיגול שלא תהיה חוץ לזמנה ומקומה, שחיטה וקבלת הדם ועוד פרטי עבודה קטנים שיוצרת "מורא מקדש" ושומרת על הר ה', כי שם האלוקים מגלה את שכינתו לכלל הבריאה.

כדוגמת שני ההרים, כך גם התלמיד, בעודו בישיבה הוא בבחינת מעמד הר סיני רואה שומע מתקדש אך זה נתון לזמן קצוב לשאיבת כוחות ויכולות שאיתם הוא מגיע לקדש את היום יום בבחינת סדר העבודה במקדש.

ואי אפשר לזה בלא זה, לא ניתן ליצור חיים מרוממים ומקודשים מבלי המעמד החד פעמי הנשגב, ולא ניתן לסיים את הלימוד וההתפעלות רק במעמד מרשים ומרומם כמה שיהיה שהוא רק חד פעמי. שניהם יחדיו ממלאים את אישיותו של האדם והיו אחדים בידיך.

למרומים ניתן היה לכל החפץ בכך אפילו לצאן ובקר לעלות על הר סיני.

בניגוד גמור להר הבית שקדושות רבות לו בכלל המשנה "עשר קדושות הן..." (כלים פרק א, ו) והקדושה קיימת וניצבת ואף שהמקדש חרב ההר בקדושתו הוא נתון שנאמר "נהשמותי את מקדשיכם..." (ויקרא כו, לא)

שני ניגודים אלה באים להורות לאדם שני מצבים בחייו. יש ובו האדם ניצב בבחינת מעמד הר סיני גודל השעה החוויה וההוויה הם אדירים – אך הם לא קבועים כי לכל מעמד נשגב יש סוף אבל כדי לקבל באותו מעמד צריך להתקדש ולהיות מוכנים ליום הגדול ולראות מראות אלוקים ולשמוע את קול ה' מדבר מתוך האש עד שתחזק התורה בליבו של העומד.

אך בזה לא די. **המבחן האמיתי נתון באותו יום הפשוט והאפרורי כסדר העבודה במקדש.** שם לא היה מעמד חד פעמי מעורר

ישנו קשר ישיר בין הר סיני להר הבית הר המוריה. חז"ל במדרש מתארים את יצירת הר סיני שנתהווה מהר המוריה וזה לשונם:

"וסיני מהיכן בא? אמר ר' יוסי מהר המוריה נתלש, כחלה מעיסה, ממקום שנעקד יצחק אבינו. אמר הקב"ה הואיל ויצחק אביהם נעקד עליו, נאה לבניו לקבל עליו את התורה. ומנין שעתיד לחזור למקומו? שנאמר נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים. אלו תבור וכרמל וסיני וציון." (מדרש תהילים מזמור סח, ט' ד"ה "בפרש שדי")

מהו סוד החיבור בין שני ההרים בין מעמד הר סיני למקדש על הר הבית?

הבדל יסודי בין שני ההרים הוא שבהר סיני קדושתו הייתה לזמן, ומשנסתיים המעמד חלפה הלכה קדושת ההר, וכלשון הכתוב "בְּמִשְׁךְ הַיָּבֵל הִמָּה יֵעָלוּ בְּהָר" (שמות יט, יג), בעת המעמד היה איסור לנגוע בקצוה של ההר עד כדי חיים סקילה לעולה להר אבל בו ברגע שנסתלקה השכינה

הלוואה לשלושים יום

עולה כי הרמב"ם סובר שסתם מלווה ל' יום הוא דין דאורייתא ולא הוא מדין אומדנא בעלמא (אולם יעויין להידושי ר' נחום פרצוביץ על בבא בתרא ה. שכתב להוכיח אחרת מהגר"ז וסבר שדעת הרמב"ם היא אומדנא ולא גזירה כ"פ).

וידועה היא מחלוקת ראשונים ר"ת ורש"י האם אפשר לומר כשם ש'סתם הלוואה שלושים יום' כך גם 'סתם שאלה שלושים יום'. ורש"י סובר שרק הלוואה היא שלושים יום ולא שאלה ואילו ר"ת אומר שאפשר לחבר בין הדינים ולא שנא שאלה מהלוואה.

ואפשר לומר שהמח' בין רש"י לר"ת היא גופא חקירתנו. רש"י סובר בדיק כמו הרמב"ם, שסתם הלוואה ל' יום מגזה"כ ולא מאומדנא, ולכן דווקא לגבי הלוואה אמרינן דין זה ולא לגבי שאלה. ועוד, שהמקור הוא משמיטת כספים, ושמיטת כספים היא על הלוואות ולא על השאלות. מה שאין כן לדעת ר"ת, שסובר שסתם הלוואה ל' יום היא משום אומדנא, ואם היסוד הוא אומדנא אז אפשר בנקל להעתיק את האומדנא הזו לשאלה.

**ואני פונה אל כל החוקרים שבהר
השגחתי: הכובים השפים אכתי,
היא האדרת! הגעגוע אלכס.**

אומדנא, ואין החוב בגדר 'כל יומא ויומא זמניה הוא', ואפילו מדיני ממונות אינו יכול לבוא ולתובעו.

ונראה שבצדדי חקירה זו נחלקו הראשונים. כותב **הרמב"ם** בפרק י"ג הלכה ה' כותב הרמב"ם בהאי לשנא:

"...וסתם מלווה ל' יום בין בשרט בין על פה בין על המשכון, ואם התנה שיתבע בכל זמן שירצה יש לו לתבעו ביומו **שתנאי ממון הוא**".

ושואל **הרב מבריסק** מדוע היה צריך הרמב"ם להוסיף משפט זה שתנאי ממון הוא, דיוצא שהמחייב ביניהם הוא תנאי ככל מה שאומרים בש"ס 'תנאי שבממון קיים'. במלים אחרות יש לשאול, מה פשר התוספת הזו מדברי הרמב"ם?

ומסביר שם הרב מבריסק בהאי לשנא: "דהדין דל' יום אין זה משום דבסתמא הלוואתו היא על ל' יום, כי אם יסודו **דין תורה** בכל הלוואות דעד ל' יום אינו יכול לתובעו וכדילפינן לה במכות מקרא דקרבה שנת השבע שנת השמיטה ... וא"כ יסוד דינו הוא גזיה"כ בכל הלוואות שאינו רשאי לתובעו, וזהו שכתב הרמב"ם דרק מדין תנאי ממון הוא שנשתנה דין זה" עכ"ל. ואכן מדברי מרן רי"ז הלוי

בגמ' במסכת מכות (ג.) מובא כך: "מנא הא מלתא וכו' המלוה את חבירו סתם שאינו רשאי לתובעו פחות מל' יום" ובגמ' שם הביאו לדין זה מקור מהכתובים משמיטה.

והנה יש לחקור בגדר של 'סתם מלווה שלושים יום' האם זה משום **אומדנא** שאדם בדרך כלל לא מלווה לתקופה כל כך קצרה וכמו שכתוב שם בגמ' בה"א: "דלא עביד איניש דטרח וכתב שטר בציר מתלתין יומין" (והמקור שהגמ' הביאה לדין זה מהכתובים הוא רק בגדר אסמכתא בעלמא) או דלמא 'סתם הלוואה שלושים יום', פירושו דין זה **גזירת הכתוב** מיוחדת לגבי מלווה.

והנפק"מ העומדת בין צדדי החקירה היא, שאם נסבור כצד השני בחקירה שהמקור הוא דין מגזה"כ, נמצא כי החוב למעשה קיים כל יום ויום במשך הל' יום רק ישנו **איסור** על המלווה לבוא ולתבוע את הלווה מדין דאורייתא. כלומר, מצד דיני ממונות שפיר איכא חיוב גמור לפרוע מיד אלא שמצד דיני התורה יש איסור לתבוע, והתורה הפקיעה את כוחו של המלווה לבוא ולתבוע. **לעומת זאת**, אם נסבור כמו הצד הראשון בחקירה נוכל לומר שסתם הלוואה ל' יום' פירושו

בין ד"ל לחרד"ל

חידוש מהפכני יש בדבריו. אין דבר כזה מוסר טבעי הסותר את המוסר האלוקי. הקב"ה הוא זה שברא את המוסר. הוא זה שהמציא אותו. ממילא כל מה שסותר את דבריו, הוא לא בגדר מוסר. "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו".

בוגר בית מדרשנו, הרב ישראל רוזן שליט"א, תקף בטורו (שבת בשבת, פרשת קדושים) את אותם "הגיגנים שונים, חובשי כיפה או נעדרי תו מיגזרי, המבתרים בין התורה החברתית ל'רליגיוזיות'".

רשות הדיבור נתונה:

"עיקר תורתם: הבה נטפח את הקוד החברתי של תורת ישראל, ואילו את המצוות ה'פולחניות' נדחוק לפינה, בהיותן חסרי אטרקטיביות בדורנו". הללו משולים בעיני כסלקטורים הבאים לחנך את נותן התורה ולא לפו סדר עדיפויות, בבחינת דין הניין לי ודין לא הניין לי". ע"כ לשון קודשו.

בן יומו זה לא מוסרי, ולכן הוא 'דאג' שסנחריב יבלבל את האומות. הקב"ה יודע שלהקריב קורבנות זה לא אנושי. צער בעלי חיים דאורייתא. ולכן הוא 'דאג' שלא נוכל להקריב קורבנות כיום.

כנגד תפיסה מוזרה זו, יצא ר' חיים מבריסק חוצץ.

מרן הגר"ח ז"ל (מובא בספר 'בתורתו יהגה', עמוד 86) עמד על הנקודה שרבות ממצוות התורה הם הגיוניות, מוסריות, נתפסות בשכל אנוש. מכאן הדרך קצרה להבין שהתורה אסרה עלינו לרצוח, לגנוב, וכד' כי זה לא מוסרי. "אפשר ונדמה שלכך אסרה אותן תורה, כדי לקיים את העולם בסדר נכון". טענה פשוטה, לכאורה. אבל ר' חיים אמר שזה בדיוק ההפך. תורה קדמה לעולם. הקב"ה ידע שמצוות אלו סותרות את התורה ולכן הוא ברא את עולמו באופן כזה שמצוות אלו ייתפסו כמוסריות ואנושיות. שעבירה על מצוות אלו תיצור חורבן. "נהפוך הוא. רק משום שכתוב בתורה לא תרצח הפכה הריצחה למעשה קורבן".

בשנים האחרונות נערך סוג של עימות בין התורה לבין המוסר. הביטוי 'מוסר טבעי' צף ועולה לעתים תכופות, לא פעם כדי לנגח את ההלכה, הנתפסת כלא מוסרית. לפחות לא מספיק, לטענתם.

הגדיל לעשות כותב מאמרים מסוים, שטען שיסוד המחלוקת בין הציבור המכונה 'דתי לאומי' לרעהו המכונה 'חרדי לאומי', היא בשאלת הבכורה. החרדל"ם מעמידים בראש את המוסר האלוקי, והדל"ם את המוסר הטבעי. מדבריו עולה, כאילו ישנו איזה שהוא מוסר טבעי שקדם לתורה. כאילו הקב"ה לא בא, חס ושלום, לומר לנו דברים אשר נתפסים בשכלנו כלא מוסריים.

הנגזרת המעשית מתפיסה זו, לא פעם, היא התאמת ההלכה למוסר הטבעי. דרך משל - אם 'הדרך ארץ הביססית', לשיטתם, היא לחיות בשוויון בין גברים לנשים, אז ודאי שההלכה לא תתנגד לחברה מעורבת. ועוד היד נטויה.

כותב אחר מכת זו טען, שהקב"ה יודע שלהרוג עמלקי

הבנינים של גדוד רשף בימי ישיבה לפני השחרור

שיעור ג':

"מוכנים להמראה!"

המהלך הראשון הוא "הנחיתה הקלה": זו נקודת הסיום של השירות הצבאי, זהו החלק הקל של החזרה. נשימה עמוקה של רווחה מכל הטלטלות הקשות בין בגשמיות (התרוצות כמעט תמידית) בין ברוחניות (התמודדות עם נסיבות וכד'). וכניסה למצב של יציבות וישוב הדעת. שינוי זה למרות שהוא קל חייבים אנו לעשותו בצורה הטובה ביותר. הכוונה היא שאין "להתפזר" למחוזות שאינם עם ריח של תורה וקדושה אלא לעשות הכל מתוך חיבור לקדושה. זה יכול להיות: טיול בארץ ישראל, שמיעת (או ממש לנגן למי שיכול) מוזיקה וניגונים שיגרמו "להתחבר" לתורה ועבודה, קריאת סיפורי צדיקים, לשבת עם המשפחה יותר וכן על זו הדרך כל יהודי ע"פ דרכו.

ראשית לכל אומר שאשרינו שאנו מאמינים ואנו עושים (לפחות משתדלים בכל הכוח...) לעשות כל מעשינו לשם שמים. כאשר חיי האדם הם כאלה הרי כל חייו עם כל שינויהם ומעבריהם, בין לטוב ובין למוטב, הם תחת הגנה גדולה של עבודת ה' וממילא גם השגחה פרטית על חייו ו"צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ה' לא יתנו בידו" (תהילים לז, לב). חוץ מעניין ההשגחה גם מבחינה פשוטה נפשית האדם עצמו בעצם שם בריח פנימי לאורך כל חייו שהוא האמונה והבטחון בו יתברך ועוד שכל חייו הם עבודת ה' אחת גדולה.

חיילים (אה, סליחה) בחורים יקרים ברוכים הבאים בשם ה' יתברך!

יכול להיות שהחזרה לישיבה תהיה בצורה של פקודה: "קח ת'קצות ותתחיל להכין את השיעור..." לכן נתבקשתי לכתוב על תהליך החזרה בתשובה (שוב סליחה, טעות) חזרה לישיבה.

בתהליך החזרה לישיבה ישנם שני מהלכים: הראשון הינו סיום השירות הפעיל והשני הוא כניסה לחיי רוח. ברור הוא, שישנו שינוי חד ביותר בין שני מצבים אלו. מובן הוא הדבר, שאנו צריכים לצלוח מעבר חד זה בצורה הטובה ביותר ו"להמריא" אל העניינים הרוחניים העליונים.

המהלך השני כמוזכר לעיל הוא "המראה מוצלחת": אחר שנרגענו קצת (לא צריך לנפוש יותר מדי "אדם לעמל יולד") אנו נכנסים מחצרות ה' אל בית ה'. צריכים לבדוק מהי רמת החיבה שלנו לתורה הקדושה.

האם אנו צמאים לקדושה ורוצים "להסתער" על התורה? או שמא אנו חוזרים עם שאיפות קטנות יותר של ללמוד קצת פה וקצת ושם ואמירות טיפשויות שבאות מהיצר הרע "יהיה בסדר אחי עזובתך עכשיו מלהשתקע בלימוד זה רק לשיעור ב', לא!!!"

אז ככה, למי שישנו צימאון הרי זו זכות גדולה ונראה שחזרתו ללימוד תהיה מתוקה ונעימה. עם כל זה גם המצב החדש ודאי שיצור קושי ולו הקל ביותר אבל עדיין יהיה הדבר כאדם החוזר לביתו לאחר שבוע סדאות שאפ' אם לא ישן לפני כן וכולו רצוף ושבור הרי שום דבר לא ימנע ממנו להגיע הביתה לאימא"ה (או לאוכל שלה!). וגם הדרך חוזר למרות שתהיה בעייפות תהיה בשמחה.

לבחורים שאין צימאון ותשוקה לעלות במעלות הקדושה אל הדביקות בה' ית' ע"י התורה הק'. קודם לכל צריכים לדעת שזו תקלה עצומה ולבדוק מהו שורשה (זהו כבר ענין למאמר בפני עצמו). בכל מקרה אנו עוסקים בתקלות שהשירות הצבאי "גרם".

כאן אנו צריכים להבחין בשני

סוגי תקלות על דרך אגרת המוסר של הגר"ס (נדאי שיש יותר אבל נראה שאלו העיקריות לענייננו):

1. מרוב שהתעסקת והיית טמוע בחומר הרי שהרגש הרוחני כהה. במצב זה יש יותר תאוות חומריות ואין כ"כ חשק רוחני.

2. האוירה החברתית הכללית הייתה שלילית. במצב זה ישנה המשכות לדברים בטלים ושליליים שלא קשורים כ"כ לתאוות אלא סתם המשכות לא מוסברת אחרי הטמא, הרע והבטל.

הודו לה' יתברך ויתעלה שנתן לנו פתרונות לבעיות אלו, כלל גדול נקוט בידך ששינויים לוקחים זמן וצריכים להיות בהדרגה, מתינות וסבלנות.

בנוגע לתקלה הראשונה: עצם השחייה בריציפות בישיבה גם אם ההקפדה על הלימוד צולעת משהו) יכולה להיות כר מצויין לניתוק מהחומר ולהתחברות אל הרוח. כאשר אנו ניכנס (גם אם לא נוה בהתחלה!) ל"ראש" של לימוד ועבודת ה' אזי הרי השלמנו את הפתרון לבעיה הראשונה.

בנוגע לתקלה השנייה: גם לבעיה זו האווירה בישיבה מאוד עוזרת. חוץ מהעניין הפאסיבי של השפעת הישיבה, התוספת האישית האקטיבית שלנו צריכה להיות שבאמת הדיבורים שלנו יהיו יותר אמיתיים ובעלי משמעות ולא רק צחוק ולצון (למרות שאני אומר בודאות גמורה שחייבים להשתמש בהומור וצחוק, ואפילו הרבה - אמנם בצורה הנכונה, בכדי שאנו, החוזרים מראש קליל אל ראש כבד, נוכל לעמוד במעבר החד הזה)

לסיום חייב אני לומר שכמובן עם כל הרצון לנחיתה קלה והמראה מוצלחת אין מנוס מלהתמודד עם הקשיים ולהיות מוכנים למסור את נפשנו על התורה ועבודת ה' יתברך כך תורה נקנית!

ה' יתברך יהיה בעזרנו להמשיך בעבודתו שהייתה בצבאו ועכשיו ממשיכה ביתר שאת ויתר עוז בביתו!

הרב יצחק לוי שליט"א, יאר בן חיים ואמיר כרמי אצל התותחנים

להמריא

ללא כנפים

המוסריות, הקדושה, הצדק והדאגה לחלשים בעולם, הוא ייעוד ארוך טווח ומשימה מאתגרת וקשה ביותר. אך עם ישראל אינו יכול ואינו אמור לבצע משימה זו לבד וללא הכוונה.

"אמר רבי עקיבא נמשלו ישראל לעוף מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפים כך ישראל אין יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם" (ויקרא רבה פרשה יא).

זקני ישראל שבכל הדורות העמיקו את החזון הנפלא הזה וסללו את הדרך למימוש, ממשה רבינו דרך הרמב"ם, הריה"ל, הרב קוק ועד לחכמי דורנו. הם ידעו להשקיף למרחוק, כמו הצופה על ראש המגדל (ע"פ יחזקאל ג, יז) לכוון את העם כולו לדרך הנכונה.

ובשעה שהיאוש מתגבר והקשיים מתרבים "ישא ישראל עיניו אל הזקנים שבדור, אל יחידי הסגולה, אשר על ברכיו נולדו, יראה הוד נפשם, ורוממות שאיפותיהם. מהם יכיר את רוחו, כי רוח האומה יתגלה בגדוליה" (אדר היקר עמי כא).

בלב כל אדם ואדם על ניצחון הטוב, המוסריות והצדק בעולם. בדברי חז"ל אנו מוצאים שתי התייחסויות לניצח: "והנצח - זו מפלתה של רומי... והנצח - זו ירושלים" (ברכות נח). רומי מסמלת הן בדברי חז"ל ולהבדיל הן בהגותו של הפילוסוף פרידריך ניטשה - את הרצון לעוצמה ולכוח בכל מחיר. ואילו ירושלים מסמלת את השאיפה לצדק, לשלום ולמוסריות "ציון בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה" (ישעיהו א, כז).

המאבק הגדול בין טירוף הכוח לעוצמת הרוח - בין רומי לירושלים - חורז את כל ההיסטוריה האנושית. אך בטווח הרחוק, הרוע שמטבעו רעוע, בסופו של דבר ממוטט את עצמו "בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֻלֵי אֲנָן לְהַשְׁמָדָם עֲדֵי עַד" (תהילים צב, ח ועי בפירוש הרב הירש). לעומת זאת, רק למוסריות יש קיום אמיתי ונצחי "צַדִּיק כְּתִמְר וּפְרֵחַ פְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן וְשִׁגְהָ שְׁתוּלִים בְּבֵית ה' בְּחִפְרֹת אֶלְקִינוּ וּפְרִיחוּ" (שם יג-ד).

הייעוד הגדול הזה של עם ישראל להוביל את המאבק על

בתקופת 'מאתיים ימי החרדה', כשהנאצים איימו לפלוש לארץ ישראל, היישוב היהודי היה מודאג ביותר וקולות של ייאוש החלו להישמע. אך יצחק טבנקין היה משוכנע שאפשר היה להתגונן מפני פלישה לארץ ישראל ובנאומו בכינוס ב'קִיבוֹץ המאוחד' הוא אמר משפט שנחקק לדורות "אם תהיה בנו הרוח, נעמוד בה במלוא כוחנו".

מה טיבה של אותה רוח שבכוחה להדוף אפילו את היוזמאכטי הבלתי מנוצח?

יצחק טבנקין אמנם לא חידש דבר, אלא הוא היטיב להצביע על עובדה קיימת. בכל אלפי שנות ההיסטוריה של עם ישראל, התברר שלא בגלל הכוח ניצחנו את אויבינו, אלא בגלל הרוח. "לא בְּחִיל וְלֹא בְּכֹחַ כִּי אִם בְּרוּחַ אֱמֶר ה' צְבָאוֹת" (זכריה ד, ה).

הרוח המפעמת בעם ישראל והנותנת לו את כוחו, שואבת מהנצח. וכאשר שואבים מהנצח, איש אינו יכול לעמוד בפנינו. כאשר אנו מדברים על הניצח' אנו מתכוונים לכמהיה העמוקה, לשאיפה המקננת

לפיכך, הכבוד תלמידי חכמים הוא רוחשת לתלמידי חכמים הוא כה גדול עד שרבי עקיבא דרש "את ה' אלהיך תירא - לרבות תלמידי חכמים" (פסחים נח), כלומר "שיהא מורא רבך כמורא שמים" (רש"י שם). יסוד זה מוצא ביטוי בהלכות מיוחדות העוסקות בכבוד תלמידי חכמים "אסור לו לתלמיד לקרות לרבו בשמו ואפילו שלא בפניו" (רמב"ם הל' תלמוד תורה ה, ה) "ולא יתן שלום לרבו או יחזיר לו שלום כדרך שנותנין הרעים ומחזירין זה לזה. אלא שוחח לפניו ואומר לו ביראה וכבוד 'שלום עליך רבי'" (שם). "לא ישב במקום

רבו. ולא יכריע דבריו בפניו (שם הלכה ו). הלכות אלו אמנם נאמרו ברבו המובהק (הלכה ט), אבל "כל תלמיד חכמים מצוה להדרו ואע"פ שאינו רבו. שנאמר 'מפני שיבה תקום והדרת פני זקן', זה שקנה חכמה" (שם פרק ו הלכה א).

"עם שאינו יודע את עברו" אמר **יגאל ידין** "עתידי דל ולוטה בערפל", כאשר אומה לא מבינה מאין היא הגיעה ולאן מועדות פניה, לא יכול להיות לאומה זו עתיד, "בְּאֵין חֲזוֹן יִפְרַע עִם וְשִׁמְר תוֹרָה אֲשֶׁר־הוּ" (משלי כט, יח).

אולם כאשר עם ישראל מכבד ושומע לחזון שבפי זקני האומה "זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בְּיַנּוּת דוֹר נְדוֹר שְׁאֵל אֲבִיךָ וַיִּגְדַּךְ זְקֵינְךָ וַיֹּאמְרוּ לְךָ" (דברים לב, ז), הוא יוכל לממש את תוכן חייו ולהמריא להגשמת ייעודו בעולם.

אך כאשר חלילה לא מכבדים תלמידי חכמים ולא מבינים את חשיבות תפקידם בהכוונת האומה, ביזוי תלמידי חכמים עלול להוליך לחורבן "אמר רב יהודה: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמידי חכמים" (שבת קיט).

שמואל שיפמילר

שיעור ג'

תורה שלמדתי באף

מסופר על אחד מגדולי ישראל שפעם בכמה זמן היה מזמין את ידידיו לסיום ש"ס. באחת הפעמים כמה ימים לאחר שעשה סיום אחד, הזמין אותם שנית לשמוח סיום הש"ס. שאלו אותו ידידיו איך זה, שהפעם סיים כ"כ מהר, ענה להם אותו רב "הסיום הזה מהחמש דק' שלמדתי כשחיכיתי לאוטובוס או בתור לקופת חולים, ככה סיימתי כ"כ מהר"

בצבא יש לאנשים תירוץ לכך שאינם לומדים כי הרי הם "עוסקים במצוה" וממילא "אין להם זמן", אבל בינינו האם זה באמת נכון? מנסיוני האישי כחייל בגבעתי יש בכל תקופת הצבא זמן ללמוד. החל בטירונות הלוחצת שגם בה יש אפשרות לקרוא "שנים מקרא ואחד תרגום" בזמן הפנוי בהפסקת צהריים או בשעת הת"ש, הלאה באימון מתקדם שכבר מתקיים בחודשי אב-אלול (א-ל-ו-ו-!!!) החמים וכל יום יש בשעות הצהריים עומסי חום שבהם אפשר ללמוד, וכמובן בקו שבו אפשר "לתפוס" דף גמרא בין נמנום אחד לשני... (ואגב אם אתם חושבים שבגלל הלימוד הזה לא נחתי תשאלו את חברי למחלקה אם לא הייתי ישן ימים כלילות).

שני טיפים חשובים ללומדים בצבא: 1. במיוחד במסגרת כמו הצבא חשובה הקביעות ואפילו אם זה רק 5 דק' ביום ללימוד כמה משניות, מס' הלכות או עמ' גמרא. 2. אלה הרציניים מבינינו, אל תצפו לעשות שטייגען כמו בשיבה כי זה לא קל ולכן לא להתבאס אם אתם לומדים רק משניות ולא קצות... שלמה המלך אמר בקהלת "אף חכמתי עמדה לי" - תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי, והתורה הזאת שתלמדו בצבא תעזור לכם לחזור בקלות לישיבה ולא לחטוף את ה"שוק" של החזרה לישיבה. ולסיום שיהיה לכם המון הצלחה הן בגשמיות והן ברוחניות ושתזכו להגן על עם ישראל ולחזור בריאים ושלמים.

מיומנו של בני"ש

יום שלישי, ה' סיון תשע"א

6:00 "אתם יוצאים הביתה על א' מדוגם, כומתה בכותפת, נעליים מגולצחות דיסקית ופנקס שבי. אם עוצרת אתכם משטרה צבאית אתם מתבקשים להשפט במידה. יש שתי סוגי הקפצות, הקפצה שקטה והקפצה רועמת" את שאר התדר"צ (תדריך יציאה) אני כבר לא זוכר - הראש שלי כבר מחוץ לבסיס מזמן מתוך תקווה שגם הגוף ייעשה זאת בהקדם.

9:15 אני בבית ב"ה אחרי תפילה בשטיבלך המקומי (מסתבר שלפעמים יש יתרון במנייני שחרית אחרי 7 בבוקר).

מדבר עם אמא על ישיבה צבא ומה שביניהם, מבקש את התנצלותה על שבחג שבועות אני בישיבה, נראה לי שבסוף היא מחלה לי, וכמובן דאגה להזכיר כמו אמא ייקית אמיתית: "חבל, דווקא הכנתי הרבה אוכל במיוחד בשבילך אבל תעשה מה שאתה רואה לנכון".

לאחר קצת עזרה בבית אני עושה "תאונת פגע וברח" - שם בגדים בכביסה, לוקח בגדי חג ונפרד מהמשפחה (עם מדים כמובן - הרי יש נסיעות חינם).

11:30 אני בכניסה ל"מרכז שניידר לרפואת ילדים בישראל" (I.C.M.C.S) בשביל החוצניקים).

"נראה לך הגיוני שהתקשרתי אליך בשישי שעבר ואתה סיגנת אותי? פעם הבאה שזה קורה... חבל, אני מרוקאי אם שכחת" זה משפט הפתיחה ששומע ממני נער בן 16 במחלקה האונקולוגית, כמובן שהוא לא נשאר חייב והתשובה נזרקה למרות שברור לשנינו שכל האשמות הם בצחוק, אני חייב להחזיר לו: "הבטחה שלי אליך (בלג"ד כמובן) אחרי שאתה מסיים טיפולים אני מעביר לך סדרת חינוך מההתחלה, מאז שנכנסת לשניידר פרקת כל עול".

משם אני עובר לתמר שישר תוקפת "למה תמיד אתה בא אליי אחרון? נמאס לי שאתה עם מדים ותמיד מתנצל שאתה רק אומר שלום וחייב לברוח!", וכמובן שגם פה אני לא נשאר חייב: "תדעי לך שהגעתי רק בשבילך אבל את ישנת - אז את אשמה!!" אנו נפרדים בחיוך ובאיחולים לבטיים. אני מספיק לקטר בפני כל המחלקה על כך שכולם קבלו עוגות גבינה ורק אני לא - ורץ לישיבה (KBV) למי ששכח).

בדרך, נותן קפיצה לטיפול נמרץ לבקר ילד בן 8 אחרי ניתוח ראש להסרת גידול, מבין שעוד מוקדם מלבקר, ומסתפק בלחיצת יד לאביו - וריצה למעלית.

14:30

פוסע במשעולי הכרם, מנצל את ההליכה לתכנון לוי"ז התארגנות לחג בכדי שאצליח לישון את הזמן המקסימלי לפני החג, מסתבר שבישיבה יש הרבה בחורים נפלאים שתמיד נותנים לחיילים את ההרגשה הכי משפחתית שיכול להיות, וכאן המקום להודות לאלו שדאגו לנו לחדרים נקיים, שמפו, אוכל, בגדים וכו'...

19:20

קבלת חג בהיכל הישיבה, שמחים להימצא בחג הגדול הזה דווקא במקום בו הקירות ספוגים הרבה תורה ועמל. **ראש הישיבה** בדרשתו מסביר את הסיבה לאמירת ברכות התורה לפני התפילה (ולא לפני הלימוד), ולאחר תפילת חג, בניצוחו של **הרב בארי**, ככלל-התלמידים חובשים את ספסלי חדר-האוכל לסעודת חג.

יום רביעי, ו' סיון תשע"א

"התורה היא אור תמידי ולא נר זמני או מקצוע כמו שחושבים בפקלוטה לתלמוד" מכריז הרב (רב סרן) אלגזי בשיחתו לחיילים. "אדם שיש בו תורה ואין בו חסד - בעצם אין בו תורה, כי כל מטרת התורה היא להרבות חסד" מילות הרב שטרן מהדהדות ברחבי חדר האוכל ובחדרי הלב.

22:00

שניידר. משחק עם גלעד - ילד בן 5 מגבעת שמואל שחוזר למחלקה לאחר 3 שבועות קשים בטיפול נמרץ.

אני עושה לו קסמים (ואח"כ מלמד אותו להיות קוסם), מביא לו רצועות ומהדק כדי להכין שרשראות לקשט את החדר. באמצע הפעילות נכנס הרופא במהירות לחדר, אני מפסיק לשחק כדי לא להפריע אך הרופא מפציר. "באתי לחדר כי האחיות אמרו שגלעד מתחיל לשחק - רציתי לראות הלא ייאמן במו עיניי". בדרך החוצה אני עובר דרך טיפול נמרץ ומסביר לאס-הילד חצי בצחוק חצי ברצינות: "תסבירי לו שהוא צריך להתאושש עד מחר בבוקר כדי שאספיק לבקרו לפני שאני הולך לצבא".

יום חמישי, ז' סיון תשע"א

לומד עם אחותי הקטנה למבחן על כל ספר שמות, ופתאום באמצע הלימוד אני נזכר בדברי המשגיח על חשיבות היחס להורים ולאחים הקטנים בזמן שבת חופשית (אשרינו שזכינו לכוון לדעת גדולים).

7:30

טיפול נמרץ שניידר, חדר 5. גילית להפתעתי הרבה שילד נוסף מהמחלקה ירד לט.נ. בערב חג, מסתבר שמצבו משתפר ומתייצב והוא מתעתד לחזור למחלקה בזמן הקרוב. חבל שהוא עדיין ישן, אך לפחות מנסה להפיח תקווה באמונה בהורים הדואגים. קפיצה מהירה לחדר 1 בט.נ. מגלה לי ילד חמוד שותה שוקו ומתאושש מהניתוח ראש שעבר כאשר פניו מועדות להתאוששות במחלקה הכירורגית ומשם הביתה בעז"ה.

9:15

הקפצה! הקפצה! תעלו מהר על קרבי אפוד וקסדה יש תאונה בחווארה בין רכב יהודי לפלסטינאי...

13:45

מדור בני"ש

צנחנים

	אדר התש"ט
16	נעם פרידמן
	אדר ב' התשע"א
26	שי בורטינוב
19	אהרון טילור
5	גבי טלר
3	צוריאל חי לביא
14	נועם מזוגי

מודיעין

	אדר התש"ע
13	איתמר בבאי
12	רע סטלר
43	יונתן שיפטן

רכנות צבאית

	אדר התש"ט
67	אסף איטח
46	בן ציון גליקרמן

תותחנים

	אדר ב' התשע"א
1	מיכאל כהן
4	אביעד איזנברג
1	שלומי אליגאל
	יוסף בן-שמחון
	אביעד ברוזן
1	עמוס סבג
4	אביעד פוגל
9	אליצור קלנר

איסוף קרבי

	אדר ב' התשע"א
4	אביעד גדעון
5	שוקי גוטליב
	יצחק גולדברג
9	משה גדלה
6	צבי היימן
6	מאיר וולטרס
8	ינון ספוקיני
4	יאיר פישר
5	חנוך קמרי

גבעתי

	אדר התש"ע
22	הלל אלטשולר
13	אביחי הרוש

תומכי לחימה ועוד

	אב התש"ע - כפיר
	איתן איצקוביץ'
	טבת התשע"א – נח"ל חרדי
16	רפאל קמפינסקי

אדר ב' התשע"א

	יאיר כהן
9	עמיצור נחשוני (ח"ק)
	ערן יומטוביאן
25	שלום ירנברג
27	נועם מושקוביץ' (ח"ק)
11	יצחק קווס
2	נתנאל קיזמן

המודגשים: אלו שביקרו החודש
עדכון אחרון: א' אב

ברוכים השבים!

אוריאל כהן עזרא כצמן אייל אלון רונן אליצור אביחי אלפסי יצחק אמסלם
דניאל בוחבוט אלעד ביבר דניאל ברוקס אריה ברין רועי גרינברג אבי דל ערן הברמן
מנחם הומינר גבריאל הוניג מאיר היימן יוסי וידבסקי אלדד זהר אלחנן זינגר
יוסף חלמיש נתן חמילבסקי רועי ימיני נתנאל לוי רותם נהיר אברהם נימיו קובי סכאג
יעקב סוקוליק נאור סרי מאיר עזרא ישראל פומרנץ אביתר פראנג'י אבי קלמנטונובסקי
ישראל קלקר תומר ריספלר גלעד שוגר ברוך שינגזון שמואל שיפמילר יוחאי שריקי

כמו כן, בהצלחה רבה לצע' שנשארים בצה"ל:

חיים ארבלך אוריאל עהר רפאל מילאנו אליה פרדס דוד פרידמן

מאורסים טריים

נריה כהן, יונתן פולנאור, שי שבח, שלום שמעוני, אסי שרעבי (עורך זמורות לשעבר).

נשואים טריים

עובדיה מואיסייב, דוד דרזנר, שמואל נעים, אלירן בן שלוש, יצחק כהן, אבי קרבול.